

Отримано: 20.11.2015 р.

С. І. Карась

**ПУТІВНИК ПО БРУСИЛІВСЬКОМУ ІСТОРИЧНОМУ
МУЗЕЮ ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА**

*Я взяв своє серце малими руками
Й віддано поклав Україні до ніг,
І юна любов розцвілася між нами,
І став я орати твердий переліг.*

*Й нікому вже більше не дав я любові,
Бо другого серця кохати не маю,
І вірним зостанусь, аж дошки соснові
Єдину любов мою спинять без краю...*

Іван Огієнко. Вікові наші рани.

Брусилівський районний історичний музей на громадських засадах був заснований у 1960 році. Ініціаторами і організаторами його створення стали місцеві краєзнавці Я.Я. Галайчук, В.С. Ткаченко, Л.В. Мельниченко.

У 2009 році громадський музей став відділом Житомирського обласного краєзнавчого музею і йому було присвоєне ім'я уродженця Брусилова Івана Івановича Оґєнка (Митрополита Іларіона) (1882-1972) – визначного вченого – історика, мовознавця і літературознавця, поета і прозаїка, редактора та видавця, політолога і теоретика канонічного права, громадсько-політичного і церковного діяча, перекладача Біблії на українську мову. Його ім'я з історії та пам'яті українців було викреслено радянською владою і тільки на початку 1990-х років повернулося на рідну Україну.

Але музей ще 5 років був закритий для відвідувачів.

21 серпня 2010 року на святкуваннях, присвячених 20-річчю відновлення Брусилівського району, біля будівлі музею був відкритий перший в Україні пам'ятник Івану Івановичу Оґєнку роботи скульптора Анатолія Бурдейного. Ініціатором та меценатом встановлення пам'ятника став голова Вінницького обласного літературно – мистецького об'єднання імені Василя Стуса, лауреат премії ім. І. Оґєнка Василь Кобець.

24 серпня 2014 року у Брусилівському історичному музеї імені Івана Оґєнка була урочисто відкрита нова експозиція, яка складається з двох відділів – присвяченого життю та діяльності Івана Оґєнка, та історії Брусилівського краю.

Народився І.І. Оґєнко 15 січня 1882 року у Брусиліві в селянській родині Івана та Єфросинії Оґєнків, був шостою дитиною в сім'ї. Хрестили його у Вознесенській церкві, про що свідчить запис у метричній книзі, копія якого представлена в експозиції.

Коли йому виповнилось 2 роки, загинув батько і родина бідувала. Маленький Іван разом з матір'ю змалку змушений був заробляти на бурякових та хмельових плантаціях. Але на все життя в нього залишились світлі спогади про своє дитинство, про батьківську оселю, яку він часто згадував в еміграції.

В експозиції відтворений інтер'єр селянської хати, типовий для осель Київської губернії кінця XIX – початку XX ст.

У 1896 році Іван Огієнко закінчив початкову школу і вступив до чотирирічної військово-фельдшерської школи у Києві, по закінченню якої працював у Київському військовому шпиталі.

В київський період свого життя, ще будучи учнем військово-фельдшерської школи, Огієнко займався самоосвітою, читав багато книг з історичної тематики, відвідував лекції з історії, філології, літературознавства, почав писати вірші. У 15-річному віці (липень 1897 р.) вийшла його перша друкована праця – стаття «Містечко Брусилів. Как живут крестьяне» – в петербурзькому часописі «Сельский вестник».

но відвідує лекції провідних учених історико-філологічного факультету.

Згодом переводиться на історико-філологічний факультет, де займається на філологічному семінарі професора Володимира Перетца – дослідника східнослов'янських мов. Починається його активна наукова та громадська робота, зокрема, співробітництво в київських виданнях «Громадська думка», «Рада», участь у діяльності «Просвіти» та Українському науковому товаристві у Києві. Він стає одним з провідних співробітників редакції «Записок УНТК», членом історичного товариства Нестора-літописця. Не забуває він і рідний край, вивчає його історію, підсумком його дослідження став, надрукований у 1913 році, історичний нарис «Містечко Брусилів та його околиці».

Данилівна отримала у придане.

Студентські роки були для Огієнка важкими і в матеріальному, і в моральному плані: після першого курсу через несплату за навчання його виключено з університету, потім поновленої з отриманням Кирило-Мефодіївської стипендії. Огієнко змушений підробляти уроками, аби допомогати своїй сім'ї і

У 1903 році І. Огієнко складає іспити в Острозькій гімназії, що дає йому право вступу до Університету св. Володимира на медичний факультет, адже тільки на медичному факультеті йому могли зарахувати не відпрацьовані після фельдшерської школи три роки у шпиталі. Там він опановує грецьку і латинську мови, які згодом знадобилися при перекладі Біблії, одночасно

У 1907 році Огієнко одружився з учителькою з Брусиліва Домінікою Литвинчук. Музей володіє цінною реліквією з родини Огієнків – шафою, яка була придбана у племінниці Домініки Огієнко – Лесі Опари (Литвинчук) за фінансової допомоги брусилівського мецената Володимира Габенця. За сімейними переказами цю шафу Домініка

бездомній матері (у 1897 р. повністю згоріло в Брусиліві їхнє обійстя), яка померла в листопаді 1908 р., так і не дочекавшись відчутної синовної допомоги). А у липні 1910 року помер його первісток – півторарічний син Євген.

У 1909 році І.І. Огієнко з відзнакою закінчив повний курс навчання в університеті і його затвердили на кафедрі російської мови та літератури професорським стипендіатом. В цей період він активно займався українознавчою проблематикою.

Після складання магістерських іспитів у 1915 році І.І. Огієнку присвоюють звання приват-доцента цієї кафедри і він починає читати свої перші самостійні лекції.

Іван Іванович входить до елітарного кола національної інтелігенції, співпрацює з М. Грушевським, Д. Дорошенком, В. Прокоповичем, С. Масловим, М. Василенком.

Збереглися документи і фотографії Київського періоду його життя, копії яких представлені в експозиції – заяви на ім'я ректора, екзаменаційні листи, візитка студента Огієнка.

Під час української демократичної революції (1917-1920 рр.) займається громадською діяльністю, працює на ниві національного відродження і одним з перших викладачів Київського університету переходить на викладання українською мовою і розпочинає читати новий курс «Історія української мови».

З утворенням Центральної Ради в Києві, Огієнка обирають членом ради Міністерства освіти. Він виступає з ініціативою про заснування Українського народного університету, який був відкритий у жовтні 1917 року, а в серпні 1918 року перетворений на Український державний університет.

До урочистого відкриття цього навчального закладу професор І.І. Огієнко розробляє новий курс лекцій «Українська нова культура», на основі яких, у 1918 році в Києві опублікована його відома праця «Українська культура».

У серпні 1918 року урядом гетьмана П. Скоропадського І. Огієнка призначають ректором щойно утвореного Кам'янець-Подільського державного українського університету, який був урочисто відкритий 22 жовтня 1918 року. До викладацької праці були запрошені професори різних політичних переконань. В експозиції представлені фото викладачів університету Д.І. Дорошенка, Д.О. Драй-Хмари, Ю.Й. Сіцинського.

Свою політичну кар'єру Іван Огієнко завершує 30 вересня 1922 року у статусі міністра ісповідань УНР в екзилі.

4 січня 1919 року в уряді Директорії Огієнко приступає до виконання обов'язків міністра освіти УНР з одночасним залишенням на посаді ректора, 15 вересня його призначають міністром ісповідань. На цій посаді він робить багато зусиль для відродження національної української церкви – впроваджує в богослужіння українську мову, створює комісію з перекладу українською мовою Біблії, налагоджує випуск «Вісника міністерства ісповідань УНР».

3 15 листопада 1919 року по листопад 1920 року він обіймав посаду Головноуповноваженого уряду УНР, який в той час перебував у місті Кам'янець-Подільському. Потім емігрував до Польщі. Спочатку жив у м. Тарнові, пізніше – у Винниках, біля Львова.

В експозиції представлені багаточисельні документи того періоду – листи, накази, розпорядження, які дають уявлення про напружену і віддану працю Івана Огієнка, як урядовця.

У 1922-1926 роках він викладає українську мову і літературу в учительській семінарії у Львові. В 1926 році був запрошений до Православного Богословського відділу при Варшавському Університеті. У Варшаві заснував і редагував журнали «Рідна мова» (1933-39) і «Наша культура» (1935-37), які видавались в уніатській друкарні в Жовкві.

У 1937 році його спіткало особисте горе – померла дружина Домініка Данилівна. Після важкої втрати він присвячує своє життя церковній діяльності.

9 жовтня 1940 року І. Огієнко прийняв чернечий постриг у Яблочинському монастирі, діставши ім'я Іларіон. 19 жовтня він був висвячений на архієпископа Холмського і Підляського, у вересні 1944 року – на митрополита.

Влітку 1944 року митрополит Іларіон емігрував до Словаччини, потім до Австрії, пізніше – до Швейцарії, де мешкав у шпиталі-притулку «Бетань» у Лозанні. Там відновив діяльність свого видавництва «Наша культура» і ра-

зом зі своїм спільником із Парижа Павлом Сомчинським налагодив друк і поширення по Європі й Америці україномовних книжок. З маркою «Нашої культури» вийшло друком вісім книг. Експонуються фотографія видавця П. Сомчинського з родиною і книги, видані в Швейцарії.

На запрошення православної громади собору св. Покрови у Вінніпезі Огієнко 16 вересня 1947 року переїздить до Канади, де починає служити священником при цій парафії. У 1951 році Іларіона обирають митрополитом Вінніпегу і всієї Канади. Він залишався на цьому посту до кінця життя.

Представлені фотографії канадського періоду та портрет митрополита Іларіона у рамці під склом з його будинку у Вінніпезі.

Митрополит Іларіон доклав чимало зусиль для організації та розбудови українського національно-культурного та релігійного життя в Канаді. Заснував Теологічне Товариство (тепер Теологічне товариство митрополита Іларіона), здійснив реорганізацію богословського факультету Манітобського університету, перетворивши його в Колегію імені св. Апостола Андрія, очолював Науково-Богословське Товариство, розгорнув велику науково-дослідницьку та видавничу діяльність. За Іларіона було проголошено Акт об'єднання трьох українських автокефалій за кордоном. Зберіглися фотографії тієї важливої події.

У 60-х роках справу видання колосальної Огієнкової спадщини перебирає на себе Товариство «Волинь» та Інститут дослідів Волині. Експонуються праці митрополита Іларіона з історії України, історії української церкви, історії української мови, які були видані в Канаді у 1950-70-х роках: «Православна віра. Послання східних патріархів», «Преподобний Іов Почаївський. Хресне знамення. Богословсько-історична студія», «Навчаємо дітей своєї української мови», «Українська церква за Богдана Хмельницького. 1647-1657» та інші. Ці книги і брошури були привезені з Канади і передані музею професором М.С. Тимошиком.

12 червня 1962 року у Лондонській друкарні вийшов повний канонічний переклад українською мовою Біблії. Це був результат понад 40-річної праці українського вченого.

Безпосередня робота над перекладом тривала з 1917 по 1940 рік. Виносячи на суд громадськості давно омріяну ідею нового перекладу Святого Письма українською мовою, Іван Огієнко зазначав: «...Ми надзвичайно потребуємо такого перекладу Біблії, що був би зроблений сучасною літературною всеукраїнською мовою. Перекласти цілу Біблію – а в першу чергу Новий Заповіт треба такою літературною мовою,

що стала б зразковою бодай на перші 50 літ. Мусимо мати переклад, що став би найкращим підручником вивчення української мови. Без цього нормальний розвій нашої літературної мови не матиме так їй потрібного «камня наріжного», бо треба, щоб і селянські маси – головний читач св. Письма – призвичаювалися до доброї літературної мови. Такий переклад треба видати з зазначенням наголо-сів, – щоб кожний міг читати його справді по-літературному».

Саме тому, приступаючи до цієї надзвичайно складної роботи, Огієнко поставив перед собою два найголовніші завдання: по-перше, найточніше передати зміст оригіналу, дбаючи передусім про змістову точність цілого ряду багатозначних слів, і, по-друге, забезпечити переклад милозвучною, сучасною літературною мовою. Робота пожвавилася після того, як Британське і Закордонне Біблійне товариство уклало з перекладачем угоду у 1936 році про видання книги.

Перший, незначний наклад перекладених Огієнком чотирьох Євангелій (від Матвія, Марка, Луки, Іоана) побачив світ у 1937 році у Львові. А у 1939 році у Варшаві видано ще й «Псалтир». Переклад усієї Біблії завершено 11 липня 1940 року, через два роки друга частина Біблії – «Новий Заповіт. Псалтир» була надрукована у Фінляндії.

У 1955 році, Біблійне товариство, прийняло рішення готувати до друку Огієнків повний переклад Біблії. Але цю роботу було закінчено аж через сім років. І лише у 1962 році в Лондоні побачив світ солідний том – на 1529 сторінок – з відтисненим позолотою українським заголовком – Біблія. Відтоді саме цей переклад Огієнка стане взірцем для декількох пізніших перевидань, зокрема і в Москві у 1988 році, коли Московський патріархат прийняв рішення про видання Біблії українською мовою на відзнаку 1000-ліття Хрещення Русі.

Музей пишається тим, що експонує Біблію, яку митрополит Іларіон подарував дочці Лесі з власноручним дарчим написом.

Помер митрополит Іларіон 29 березня 1972 року, похований на православної частині цвинтаря Глен Іден біля Вінніпега.

Його наукові праці були тривалий час невідомі в Україні, бо видавались за кордоном, а ті, що видані у 20-х роках, були заборонені свого часу радянським режимом і перебували у спецховищах.

Лише у 2003 році в Києві було створено Фундацію імені митрополита Іларіона та відновлено видавництво «Наша культура і наука», яке втілює в життя унікальний канадсько-український видавничий проект «Запізніле вороття». Голова фундації і директор видавництва професор Київського національного університету ім. Тараса Шевченка М.С. Тимошик упорядкував і вперше видав в Україні найголовніші фундаментальні твори Івана Огієнка.

Право на видання цих творів професор М.С. Тимошик отримав від канадської сторони у 2000 році під час презентації у десяти найбільших містах Канади його нової книги «Лишусь наввіки з чужиною: Іван Огієнко (митрополит Іларіон) і українське відродження». Книга обсягом понад півтисячі сторінок була написана на основі опрацювання автором колосального архіву митрополита Іларіона у Вінніпезі.

У своїх заповідях, яких Огієнко написав три, він зазначив: «Коли я помру, то передайте архів до бібліотеки в Україну! Але за умови – коли Україна буде вільною і коли буде вільна Церква». Канадська сторона вважала, що ще рано передавати архіви в Україну, але дійшла компромісного рішення: дала Миколі Тимошику на руки копії всіх праць Огієнка та уклала з ним угоду про те, щоб він забезпечив видання і поширення цих текстів в Україні. Таким чином і постав проект «Запізніле вороття».

У першій серії побачили світ такі твори митрополита Лларіона: «Українське монашество», «Тарас Шевченко», «Розп'ятий Мазепа», «Богдан Хмельницький», «Рятування України».

Твори другої серії, що вже видані в Україні: «Історія української літературної мови», «Українська культура», «Свята Почаївська лавра», «Слово про Ігорів похід», «Українська церква за час Руїни», «Історія українського друкарства».

Книги видавничого проекту «Запізніле вороття» завершують експозицію, присвячену І.І. Огієнку.

У 1995 році в Україні заснована Всеукраїнська премія імені Івана Огієнка, якою відзначають найкращих діячів у сфері розвитку духовності, культури, міжнародної та міжконфесійної злагоди. Вона присуджується у галузі літератури, мистецтва, освіти, науки, громадської, політичної і духовної діяльності.

Друга частина експозиції розповідає про історію Брусилівського району і містечка Брусилів.

Ще з часів доби неоліту (VI-III тис. до н.е.) на цій території селились люди. Тут знаходяться чисельні археологічні пам'ятки: стоянки, поселення, городища, могильники, кургани, Змієві вали, селища, фортеці, які належать до різних історичних епох.

Цей період ілюструють карти, плани, фотографії пам'яток, кам'яні сокири VI-IV тис. до н.е.

За часів Київської Русі територія належала до найбільш густанаселених та економічно розвинутих регіонів. Експонуються залізні ножі та наконечник списа того періоду.

Колишня назва Брусилова – Здвиженськ, який згадується в Іпатіївському літописі 1097 р. і 1150 р. У 1241 році Здвиженськ, як і більшість південних міст Київської Русі, був зруйнований монголо-татарами.

В XIV ст. землі сучасного Брусилівського району перебували у складі Великого князівства Литовського. Після Люблінської унії (1569 р.) вони підпали під владу Польщі. Вперше назва Брусилів з'являється у 1543 році за часів Литовсько-Руської держави.

Для захисту від нападів кримських татар у 70-х роках XVI ст. власник Брусилова Яцько Бутович побудовав замок. У 1585 році Брусилу надано Магдебурзьке право, згідно якого дозволялося влаштовувати на рік чотири ярмарки та щотижневі торги. Це сприяло розвитку ремесел і торгівлі.

Наприкінці XVI ст. у Брусиліві під проводом місцевих шляхтичів створюються козацькі загони та спалахують козацькі повстання, як протест проти соціально-економічного гніту Польщі. Мешканці Брусилова та прилеглих сіл бились у повстанських загонах К. Косинського (1591-1593) і С. Наливайка (1594-1596).

Під час визвольної війни 1648-1657 років Брусилів був сотенним містечком Білоцерківського полку, до складу якого ще входили Водотіївська, Ходорківська, Рожівська, Бишівська сотні. За Андрусівським перемир'ям 1667 р., Брусилів залишився під владою Польщі. З початку 1690-х рр., після ліквідації Білоцерковського полку, на його теренах виник Фастівський полк на чолі з Семеном Палієм, який у 1702 році проголосив повстання проти Польщі.

Під час Коліївщини – гайдамацького повстання під проводом Максима Залізняка та Івана Гонти у 1768 році Брусилів став центром боротьби на Київському Поліссі.

Експонуються фотопортрети Гетьманів України, ватажків козацько-селянських повстань та артефакти того періоду – козацька гармата, порохівниці, сокири, бойова коса, козацькі люльки, скарб монет солідів XVI-XVIII ст.

Одним з володарів Брусилова у середині XVII ст. був воєвода Київський Адам Кисіль. У 1756 році господарем Брусилівського клоча став Фелікс Щенсний Чацький. За часів його володіння був збудований костел Зішестя Святого Духа (1780 р.) і капucinський монастир, при якому існувала школа. Після його смерті у 1790 році власником брусилівських володінь став його син, відомий учений, громадський діяч і меценат Тадеуш Чацький (1765-1813). Експонуються фотографії володарів містечка та залишків монастиря.

У Брусиліві було дві церкви – Воскресенська (1738) і Вознесенська (1709). При Воскресенській церкві діяло Брусилівське Староміське церковне братство, яке відкрило шпиталь і школу. При Вознесенській церкві – Брусилівське Вознесенське братство, воно було переважно цеховим. Відразу після відкриття церкви у 1767 році цех шевців пожертвував у нову церкву Тріюдіон 1757 року, який представлено в експозиції разом з іншими церковними книгами.

Після другого поділу Польщі (1793 р.) Брусилів увійшов до складу Російської імперії і в 1797 році став волосним центром Радомишльського повіту Київської губернії.

Історія Брусилова пов'язана і з декабристським рухом. У 1825 р. тут стояв Кременчуцький піхотний полк, офіцери якого підтримували зв'язки з керівниками повстання Чернігівського полку Бестужевим-Рюїніним та Муравйовим-Апостолом, фотографії яких представлені в експозиції.

З 30-40 рр. XIX ст. відбулося промислове і торгівельне піднесення Брусилова – стали до ладу шкіряний, винокурний, цегельний і пивоварний заводи, два рази в місяць проводились ярмарки. Але основним заняттям жителів залишалось хліборобство. Після скасування кріпосного права у 1861 році власниками земельних наділів у Брусиліві став 771 селянин, яким належало 2070 десятин землі. В музеї зберігається карта земельних наділів містечка за 1870 рік.

Представлені інструменти та вироби брусилівських ремісників – інструмент столяра, начиння шевця, вироби з лози, колесо для воза; предмети побуту, характерні для цього періоду – праски, ваги, прядка, маслобойка, посуд; сільськогосподарські знаряддя праці – ярмо для пари волів, ціп для обмолоту зернових; копії фотографій, документів, зокрема анкета першого загального перепису населення 1895 р.

Окрасою експозиції є українські традиційні чоловічий та жіночі костюми.

Восени 1846 року Брусилів відвідав Тарас Шевченко, який здійснював подорож Південно-Західним краєм.

З 1870 по 1917 рік Брусилівом володіли дійсний статський радник генерал-майор В.В. Синельников та його племінник генерал-лейтенант О.М. Синельников. Панський маєток Синельникових, який є архітектурною пам'яткою, зберігся до нашого часу.

На початку XX ст. у Брусиліві нараховувалось близько 14 тис. мешканців. З часом Брусилів почав занепадати і з містечка перетворився на село.

Після Лютневої революції 1917 р. населення Брусилівщини потерпало від частих змін урядів, які супроводжувались бойовими діями. Центральна Рада, Гетьманат і Директорія не змогли утримати владу в Україні, до влади прийшли більшовики, які почали примусово створювати колективні сільські гос-

подарства. У 1924 році в Брусиліві працювало 5 колективних господарств – «Прогрес», «Незаможник», «Червоний шлях», «Поступ», «Спільна праця». У 1931 р. у Брусиліві відкрили машинно-тракторну станцію. Колгоспи Брусиліва брали участь у Всесоюзній сільськогосподарській виставці у Москві у 1939 році і були занесені до Книги Пошани виставки.

Під час Голодомору 1932-33 років Брусилівський район за зрив хлібозаготівель був занесений на так звану «Чорну дошку». Проводились розкуркулення селян. Лише у Брусиліві від голоду померло 200 осіб.

У 1923 році. був створений Брусилівський район, який увійшов до складу Житомирської області під час проведення адміністративно-територіальної реформи у 1937 році. Представлені фотографії очільників українських урядів, гроші того періоду, копії наказів, документів; документи і фотографії перших комунарів і колгоспників, копії урядових документів 20-30 рр. ХХ ст.

З початком окупації України нацистською Німеччиною (1941-1944) було мобілізовано 2756 жителів району. В січні 1942 року П.С. Макаренком, Т.А. Любашенком та К.К. Микитенком була створена підпільна організація «Радянські патріоти», через декілька місяців в районі налічувалось вже 12 підпільних груп.

3 листопада 1943 року на території області протягом 1,5 місяця точилися жорстокі бої. Діорама зі зброєю часів Другої світової війни відтворює події тих днів.

Брусилівський район був звільнений під час Житомирсько-Бердичівської операції 25 грудня 1943 року. За героїзм, виявлений під час визволення Брусилівщини звання Героя Радянського Союзу отримали майор А.В. Косарев, підполковник І.М. Шуміліхін, сержант І. Пореченков. Героєм Радянського Союзу став і уродженець с. Осівці Г.М. Москальчук. Експонуються документи, фотографії і нагороди брусилівчан, учасників Другої світової війни – Я.Н. Конончука, О.В.Бронницького, І.Л. Охріменка, С.Я. Тюрменка, І.Т. Холявенка, Н.Г. Богатирчук. Ю.О. Дієва. Р.Т. Петренка.

За роки війни загинуло і пропало без вісті 3332 жителів району, нанесено збитків на 439 млн. карбованців.

По війні почалося відновлення народного господарства. У 1962 році 4 брусилівські колгоспи були об'єднані в один ім. Паризької комуни. Створені «Міжколгоспбуд», «Сільгосптехніка» та цех залізобетонних конструкцій.

У зв'язку з адміністративно-територіальною реформою 1957-1962 років, в грудні 1962 року населені пункти Брусилівського району передані до реорганізованого Коростишівського району.

Після Чорнобильської аварії (1986 р.) у Брусиліві почали будувати житло для переселенців з Народницького району. Збільшилась кількість населення і у червні 1990 року Брусилівський район був відновлений як самостійна адміністративно-територіальна одиниця у складі Житомирської області.

Всі ці події відображають копії урядових наказів, документів, фотографії працівників різних підприємств Брусилівського району.

Брусилівщина – батьківщина багатьох видатних людей. Тут народились С.І. Червонюк (1924 -1982) – оперний співак, Народний артист СРСР; М.М. Крилов (1878-1955) – математик, фізик, дійсний член Академії наук УРСР та СРСР; О.Є. Опанасюк (1936-2011) – письменник, голова Житомирської обласної організації Спільні письменників;

О.Д.Макаренко (1936-2005) – художник, лауреат премії ім. І. Огєнка; М.В. Оніщук – міністр юстиції України (2007-2010); О.О. Омельченко – Герой України, голова Київської міської державної адміністрації (1996-2006).

Уродженець Брусилова, вчений та підприємець В.Г. Святненко, продовжуючи традиції І.І. Огієнка, провів ґрунтовне дослідження історії краю та видав книгу «Рідний край над Здвижень-рікою».

Представлені фотографії, книги, документи цих відомих людей.

У музеї проводяться засідання жіночого клубу «Огієнкова світлиця», який вивчає і пропагує праці І. Огієнка, доносить до громадськості інформацію про визначного вченого, державного та церковного діяча, залучає громадськість до формування фонду музею. Наукові співробітники проводять екскурсії, музейні уроки, зустрічі з цікавими людьми та інші освітні заходи.

Брусилівський історичний музей імені І.І. Огієнка

Житомирська обл., смт. Брусилів, майдан Івана Огієнка, 1

тел. 8 (0262) 3 01 42

Вихідні – неділя, понеділок

Час роботи: з 09-00 до 18-00

Отримано: 05.11.2015 р.

Н. О. Мірошніченко

ХУДОЖНИК ВАЛЕРІЙ РАДЕЦЬКИЙ – ЛАУРЕАТ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ПРЕМІЇ ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА 2015 РОКУ

Валерій Радецький, член Національної Спільки художників України, учасник багатьох вітчизняних та міжнародних виставок і пленерів, належить до тих митців, чия молодість (нар. 1958) виявляється у невтомній працездатності, а зрілість – у власному погляді на світ. Художник не тільки за професією, а й за духовним покликанням.

Він живе мистецтвом і перетворює на нього все, що його оточує, залишається в пам'яті, лягає на серце. Тоді починають бриніти дзвіночками фарб спогади про бабусину хату («Чекання»), сяють райдужним мереживом білі вишивані рушники («Рушники»), зливаються в обіймах стрімкого танцю вівчар з гірською полониною («Карпатські ритми»), струменіє сопілковою мелодією тонке стебло макової квітки («Червоний мак літа»). І годі буде відшукувати першоджерела: вони у розсіпах натурних олівцевих начерків, олійних етюдів, акварельних аркушів, що утворюють живописні цикли, складаються у кольорові симфонії. Акварелі Валерія сприймаються артистичними імпровізаціями на сяючій клавіатурі фарб, сповнені пружного ритму, колористичної терпкості, вібрацій барвистих акордів. Насичені світлом і тінню, вони виткали химерні лаштунки видимого світу, за якими передчуваються ірреальні обрії мрій і поривань. Колір стає виміром всієї творчості. Він полум'яне, виблискує, дзвенить, світиться, він творить форму, бавиться нею, розпорошує на безліч складових, з яких викладає мозаїку землі і неба. Несподівано, всупереч змінним і нетривким суцвіттям відтінків народжується відчуття злагоди і гармонії. І починаєш усвідомлювати провідну думку митця – апріорність краси. Приміта особливого хисту Валерія – робити кожний твір зародком прекрасного. Наче недбало, пригорщами, розсіпана живописна розкіш по аркушах і полотнах. Вона обертає натурні штудії на довільні арабески жіночої принади, портретні ескізи на елегантні силуети, де лінія стає носієм думки про неповторність кожної особистості. Культ краси трансформує пленерні етюди у нескінченні варіації на тему «Я відчуваю», замість зображального «Я бачу», всі творчі спроби зводять до єдиного – відчут-